

DÖNGÜSEL EKONOMİ VE KAĞIT AMBALAJ ENDÜSTRİSİ

Doğrusal (lineer) ekonomi, yani al-yap-kullan-at modeli sanayi devrimiyle başlamış ve küresel ekonomi bu model etrafında şekillenmiştir. Doğal kaynakların üretim vasıtasıyla atığa dönüştüğü bu tek yönlü sistem, doğal kaynakların mevcut, yeterli, kolay erişilebilen ve israf edilmesinin ve atık olarak son bulmasının ucuz ve sorunsuz olduğu varsayımına dayanmış, bu da birçok alanda gezegenin sınırlarının aşılması ile sonuçlanmıştır.^[1]

Her yıl 100 milyar tondan fazla kaynak ekonomiye aktarılırken, bunların %60'ından fazlası atık olarak ve iklim krizinin tetikleyicilerinden biri olan sera gazı emisyonu salınımında artış ile sonuçlanmaktadır. Dünya Ekonomik Formu'nun istatistikleri incelendiğinde özellikle 2017 ve sonrası olağandışı hava olayları, iklim değişikliği, doğal afetler ve çevre problemleri gibi riskler, en önemli küresel risklerdir ve ilk sıralarda yer almaktadır. Aynı zamanda 2008 yılında Dünya ekonomisinin çöküşü endüstrilerin sürdürülebilirliklerini sağlayabilmeleri için endüstriyel simbiyoz ve döngüsel ekonomi çalışmalarını gerçekleştirmelerini zorunlu hale getirmiştir. Bu nedenle artan sanayileşme ve kaynak tüketiminin yaşadığımız ekosistemi tehdit ettiği günümüzde kaynakların ekonomik kullanılması, kirliliğin kaynağında önlenmesi ve azaltılması hususları büyük önem arz etmektedir. Hükümetler, şirketler ve toplumlar hem israfı ortadan kaldırmak hem de atıkların toplum üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmanın yolunu döngüsel ekonomiye başvurarak aramaktadırlar.^[2]

Döngüsel ekonomi, mevcut malzeme ve ürünleri mümkün olduğunca uzun süreli olarak, yeniden kullanmayı, onarmayı, yenilemeyi ve geri dönüştürmeyi içeren bir üretim ve tüketim modelidir.^[3] Geleneksel veya lineer olarak bilinen ekonomi modeli ile kıyaslandığında "Al-Yap-At" yerine 3R olarak da bilinen tüketimi ve satın almayı azalt (reduce), ürünleri yeniden kullan (reuse), yeniden kullanılmayacak ürünleri ise geri dönüştür (recycle) prensiplerini benimser.^[4]

3R yaklaşımını benimseyen döngüsel ekonomi modelinin faydaları ekonomik ve çevresel olarak iki başlıkta kategorize edilebilir. Ekonomik faydaları aşağıdaki gibi sıralanabilir;

Kaynak tasarrufu:

İşlenmemiş hammaddelerin çıkarılma oranı fiyat artışını da beraberinde getirmektedir. Döngüsel ekonomi yaklaşımıyla, hammaddelerin geri dönüşüm ile tekrar döngüye sokulması ile işlenmemiş hammaddeye ihtiyaç azalacaktır.

Ekonomik büyüme:

Döngüsel ekonomiye doğru bir hareketin ekonomik büyümeyi destekleyeceği varsayılmaktadır. Döngüsel ürünlerin geliştirilmesi, üretimi ve bakımı, nitelikli bir işgücüne ihtiyaç duyar ki bu da istihdamı artırır. Hammaddelerin çıkarılması ve işlenmesine daha az talep olacağından daha az uzmanlaşmış işlerin sayısını azalacak, böylece işgücünün değeri artacak, istihdama ve GSMH (Gayrisafi millî hasıla: bir ülke vatandaşlarının verilen bir yıl için ürettikleri toplam mal ve hizmetlerin, belli bir para birimi karşılığindeki değerinin toplamı.) 'ya olumlu etkileri olacaktır.

İstihdam artışı:

İşgücünün hammaddeden daha değerli konuma geldiği bu modelde, istihdam da artış gösterecektir. İstihdam, yoğun geri dönüşüm ve yüksek kaliteli onarımlara; yerel ürün geri toplama yoluyla lojistik sektöründeki işlere; inovasyon, hizmet ekonomisi ve yeni iş modelleri aracılığıyla yeni işletmelere doğru genişleyecektir.

İnovasyon uyarıcısı:

Tasarımın kilit aşamalardan birini oluşturmasıyla, yeni düşünme ve inovatif çözümlere ihtiyaç duyulmakta ve bu da tasarımcılar, üreticiler ve geri dönüşümcüler arasında disiplinler arası işbirliğine ve sürdürülebilir inovasyonlara yol açar.

Çevresel faydalarını ise,

- Sera gazlarında düşüş
- Atık yönetimi ve kirliliğin azalması
- Biyoçeşitliliğin korunması
- Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kullanımı
- Doğal kaynakların ve dengenin korunması şeklinde sıralanabilir.^[5]

Ürünleri ve kaynakları bir sistem içinde dolaştırarak yeniden üretmek ve eski haline getirmek, bir başka deyişle kapalı döngü içinde tersine akışı sağlamak, döngüsel ekonomi kapsamında gerçekleştirilen operasyonel stratejilerin başında gelmektedir. Çevre bilincinin yükseldiği günümüz koşullarında kâğıt ambalaj üretimi ve kullanımı da had safhaya ulaşmış, tersine akışın ve sürdürülebilirliği başarıyla hayata geçtiği en önemli iş kollarından biri haline almıştır.^[6]

Kâğıt ambalaj çeşitleri günlük hayatta sıkça kullandığımız tüketim ürünleri olup, yassı ve burgu saplı poşetler, kese kâğıtları, un, çay, vb. ambalajları gibi örnekleri ile hayatın içinde tüketiciler açısından önemli bir yer edinmiştir. En ekonomik ambalaj çeşidi olmasının yanında, daha az hammadde kullanımıyla dayanıklı, ince, hafif, ürünler elde etmeyi mümkün kılmaktadır. Üretim kolaylığı ve ekonomikliği bakımından da oldukça tercih edilen bir ambalaj türüdür.^[7]

Kâğıt ambalaj endüstrisinin en önemli tedarikçisi ise kâğıt üreticisidir. Özellikle geri dönüşüm kâğıt üreten firmalar sürdürülebilirlik açısından önemli bir konumdadır. Çevre Savunma Fonu ve Çevresel İnovasyon İttifakına göre geri dönüştürülmüş kâğıt, toplam enerji tüketimini %38, sera gazı emisyonlarını %40, partikül emisyonları %36, atık suyu %32 ve katı atıkları %46 oranında azaltmaktadır. Endüstriyel atık ve tüketici atıkları dâhil olmak üzere geri dönüştürülmüş kâğıt, kalite anlamında da herhangi bir dezavantaja sahip değildir.^[6]

Sonuç olarak dünya çapında popülerlik kazanan döngüsel ekonomi kavramı, iş ve politika üzerinde önemli bir etki yaratmıştır. Örneğin, HP, H&M, Philips, Google, Unilever, Danone ve Nike gibi ünlü markaların da dahil olduğu birçok Fortune 500 çok uluslu firması döngüsel ekonomiyi benimsemiş^[6] ve Onurcan Ambalaj'ın da dahil olduğu bu ekonomi türü dünyayı yaşanılabilir bir ortam haline getirmek için atılan en büyük adımlardan biridir.

KAYNAKLAR

- 1) Sapmaz Veral, E. (2021). Döngüsel Ekonomi: Engeller, Stratejiler ve İş Modelleri. (Yayın No. 1410029). Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1410029>
- 2) Balbay, Ş., Sarıhan, A. ve Avşar, E. (2021). Dünya’da ve Türkiye’de “Döngüsel Ekonomi / Endüstriyel Sürdürülebilirlik” Yaklaşımı. (Yayın No. 1879706). Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1879706>
- 3) Doğu, İ. Döngüsel Ekonomi Nedir?. Erişim Tarihi: 24.08.2023, <https://sustainablefuture.com.tr/dongusel-ekonomi-nedir/>
- 4) Anonim. Semtrio. Döngüsel Ekonomi Modeli: Tanım, Faydaları ve Önemi. Erişim Tarihi: 24.08.2023, <https://www.semtrio.com/blog/dongusel-ekonomi-modeli-tanimi-faydalari-ve-onemi>
- 5) Altınyüzük, S. (2023, Mart). Döngüsel Ekonomi Nedir?. Erişim Tarihi: 24.08.2023, <https://www.ekolojika.com/dongusel-ekonomi-nedir/>
- 6) Karadayı Usta, S. (2021/10). Sürdürülebilirlik İçin Akademik Araştırmalar -1 // Academic Research for Sustainability-1. (s. 209-224). Yayıncı: Karadeniz Kitap.
- 7) Anonim. Ambalaj Sanayicileri Derneği. (2021). Kağıt ve Karton Ambalajlar. <https://ambalaj.org.tr/tr/ambalaj-ve-cevre-kagit-ve-karton-ambalajlar>